

27 juli 2025

DAVID SPAART SAUL

1 Samuël 24

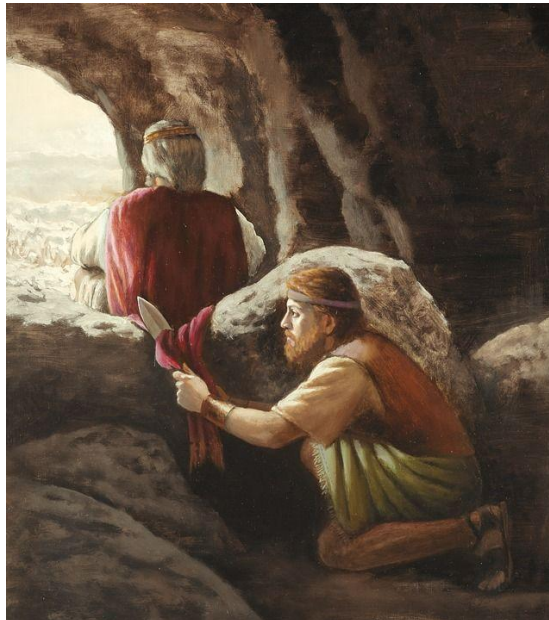
't Is toch bizar...: daar in de woestijn in Israël is de ene gezalfde van God de andere gezalfde van God achterna aan het rennen om hem dood te maken. Dat was de politieke situatie van dat moment. Israël had op zijn eigen verzoek eindelijk een koning. Saul was door de profeet Samuël gezalfd tot koning over Israël, gezalfd als teken van het in dienst gesteld zijn door God. God was met Zijn volk een nieuwe fase ingegaan, met koningen als dienaren van God om namens God het volk te leiden. Maar voor dat leidinggeven was nu weinig tijd, want deze gezalfde van God is tussen alle oorlogen door op dit moment bezig met een klopjacht op de andere gezalfde van God. 3000 man heeft hij daarvoor meegenomen. Het mocht alles kosten om zijn mogelijke concurrent onschadelijk te maken, want hij krijgt dat liedje maar niet uit zijn hoofd 'Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden'. En daar rennen de twee door-God-gezalften het koninkrijk van Israël door...

Nu als het er zo aan toe is gegaan binnen het uitverkoren volk van God... en als God toch Zijn plan door dat alles heen heeft voltrokken, dan geeft het mij in ieder geval wat hoop voor nu. Want wat wij nu in de wereld zien, is soms ook te bizar voor woorden. Dat ego van Saul, maar ook die angsten van Saul die hem tot de gekste dingen brachten, en die verblinding waardoor hij maar door bleef gaan en steeds dieper zakte, dat herkennen we: er wordt in onze wereld wat af gejaagd op elkaar, gevochten, eigen koninkrijkjes veilig gesteld en alle middelen daarvoor ingezet. Hoe kan God hier in deze wereld nog ergens in aanwezig zijn? Nu, gelukkig kan het dus...

Hoe zou David dit nu hebben beleefd hè? Een tijdje geleden was hij gezalfd tot nieuwe koning. Samuël was totaal onverwacht naar zijn familie toegekomen, hoe bijzonder! En God had *hem* aangewezen, zo was Samuël vast overtuigd: *hij* zou de nieuwe gezalfde van God moeten zijn. En nu, nu was David met een heel aantal anderen daar in de woestijn aan het rondrennen, als een opgejaagde patrijs. Voortdurend op de vlucht. Nooit rust. Je leven niet zeker. Zou David nooit getwijfeld hebben? Als dit mijn zalving door God betekent, dan... Maar dan, als ze zich op een keer weer in een grot hebben moeten verschuilen en het leger van Saul dit keer heel dichtbij is, dan zien ze iemand de grot binnenlopen. Alleen. Hij spreidt zijn mantel uit en gaat zitten op een manier die iedereen wel kent: hij gaat zijn behoefte doen. Wie is dat? De ogen van deze man hebben hen niet gezien, je ogen moeten in een grot altijd eerst wennen aan het donker. Maar de ogen van de

mannen die bij David in de grot zijn hebben hem wel gezien...: het is Saul! Koning Saul zit hier op een paar meter afstand van hen gewoon zijn grote boodschap te doen... Misschien dat de mannen van David nauwelijks hun lach hebben kunnen inhouden. De een knijpt zijn neus dicht, de ander doet Saul na. De gezalfde van God is daar voor iedereen zichtbaar aan het... Tekenend voor hoe diep Saul gezonken is... Maar is dit ook niet iets wonderlijks? Dit kan toch eigenlijk ook geen toeval zijn?! Je voelt de opwindning bij die mannen: daar is 'ie in alle kwetsbaarheid! Een van de mannen zegt het ook tegen David: 'zie, de dag waarvan de HEERE u gezegd heeft: 'Zie, Ik geef uw vijand in uw hand'. 'David, dit is je kans! Het wordt je in de schoot geworpen! Want: iemand die je elke dag op de vlucht laat zijn en je dood wil hebben, iemand die zo gemeen is, iemand die je dag en nacht in angst laat zijn... Natuurlijk moet je deze kans grijpen! Je voelt de woede en de opwindning toch door je heengaan? Nu, David gaat stilletjes naar Saul toe, die daar nog steeds bezig is. Met zijn dolk in de aanslag sluipt hij stilletjes naar Saul toe... en even later komt David terug met... een stukje van de mantel van Saul. Nu zijn de mannen van David helemaal van de rel... David, wat?!... Ze willen nu zelf naar Saul toesluipen, maar David houdt

hen tegen. Met een nog bonkend hart – zo vertelt het Bijbelgedeelte – en een stukje van Sauls mantel in de hand stuurt hij hen terug.

Een prachtige geschiedenis hè? In de Bijbel staan ook minder fraaie verhalen over David, maar hier schittert hij even echt als de man naar Gods hart. Hij neemt het recht niet in eigen hand, uit eerbied voor God. Want dat was het, waarom hij niet voor de verleiding wilde vallen om Saul te doden. David verwoordde het zelf zo (vers 7): 'moge de HEERE er geen sprake van laten zijn dat ik zo iets zou doen bij mijn heer, dat ik mijn hand tegen hem uit zou steken, want hij is de gezalfde van de HEERE.' 'God verhoedde mij dat ik Saul met een

vinger aan zal raken, want hij is door God gezalfd'. ... Tja, dat kan wel zo zijn, maar zo zalverig is die Saul toch niet? Intens gemeen gewoon! Zo slecht! En toch... David neemt niet het recht in eigen hand, maar geeft het recht aan God. Zo zegt hij het later ook tegen Saul (vers 13) als hij vanuit de ingang van de grot Saul terugroept: 'de HEERE zal rechtspreken tussen mij en u. De HEERE zal zich wreken, maar mijn hand zal niet tegen u zijn.'

Nu, zo krijgen later ook de volgelingen van Jezus, dus ook u en ik, de opdracht *om niet zelf de macht in handen te nemen*. Om niet zelf rechter te willen zijn. Om niet te vergelden, maar om het oordeel aan God over te laten. Ik citeer even een paar verzen uit Romeinen 12, waar Paulus dit uitschrijft: '*leef zoveel mogelijk, voor zover het van u afhangt, in vrede met alle mensen. Wreek jezelf niet, geliefden (...), want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere. Als dan je vijand honger heeft, geef hem te eten. Als hij dorst heeft, geef hem te drinken. (...) Wordt niet overwonnen van het kwade, maar overwin het kwade door het goede.*

Het lijkt wel alsof David deze Nieuwtestamentische woorden al kende!

Iemand schreef eens heel mooi: 'David wordt hier heel erg doorzichtig.' Doorzichtig, want in die David zien wij hier iets van de latere Messias, de komende Gezalfde, de Heere Jezus. Ook op Hem werd een klopjacht georganiseerd, vlak voor Pasen. 'Ik kan twaalf legioenen engelen roepen om voor Mij te vechten, zo zei Hij tegen Zijn leerlingen, toen Hij gevangen werd genomen. Maar Jezus nam niet het heft in eigen hand. En ook aan het kruis, toen ze lachend riepen: 'als Hij de Koning van Israël is, laat Hij dan van het kruis afkomen!' Maar Hij deed het niet, Hij nam de macht niet. David, de gezalfde van God, wordt hier op dit moment helemaal doorzichtig... tot op de Gezalfde Jezus, Jezus Christus.

En zo krijgen ook wij dus ook de opdracht om niet het heft in eigen handen te nemen. Kunt u er iets bij voorstellen wat dat in de praktijk te betekent? ... Dat betekent dat je dus niet voor eigen rechter moet spelen. Maar goed, dat staat ook in ons burgerlijk wetboek, dus dat is helder. Maar ook dat je niet wraak moet nemen, niet in het groot en ook niet in het klein. Want het kan ook in het klein, je hoeft er geen wapens voor te hebben. Je kunt bijvoorbeeld ook iemand verbaal naar beneden halen. Met je woorden iemand affakkelen, waar anderen bij zijn. Of gewoon iemand overtroeven. In het verkeer kan het ook heel makkelijk: even de ander laten merken dat hij of zij niet zo onbeschoft moet rijden... Je voelt soms achter het stuur gewoon de adrenaline door je aderen toch, je hart bonzen zoals David ervoer, 'je moet gewoon even'... De macht in eigen hand nemen. De ander even leren. Even rechtzetten. Gewoon iets terugdoen, maar dan net iets steviger aangezet.

Gelukkig gebeurt dat dus niet door christenen. Nee, christenen bewaren voor zover zij zelf kunnen, altijd de vrede. Ook in het verkeer. En in families. En... Christenen bieden een beker water aan, als hen hun glas uit handen wordt geslagen. Christenen zetten er iets vriendelijks tegenover als zij worden afgesnauwd. Christenen doen iets goeds terug, als hen onrecht wordt aangedaan en ze niet krijgen waar ze recht op hebben. Althans: zo wordt ons geleerd in Romeinen 12.

Niet dat wij geen emoties mogen hebben... Niet dat het niet in ons binnenste mag koken nee dat gebeurt! Dat staat trouwens ook in Romeinen 12. Dat Davids hart bonkte, was ook niet alleen van de spanning. Later in de Bijbel lezen wij nog een keer dat Davids hart hevig bonkte, toen hij in een andere verleiding kwam. Er zijn momenten dat het hier (in je hart) gewoon hevig tekeer gaat, dat je je bijna niet ervan kan weerhouden om... en dan toch: *onze Messias volgen, onze Heere Jezus Christus*. Want wij hebben de Geest van Christus, de Gezalfde, ontvangen.

Bonzende harten horen bij de weg van Gods Koninkrijk, zo schreef eens iemand. Je hebt er mee te dealen. In navolging van onze Heere heb je er mee om te gaan en op zulke beslissende heftige momenten voor het goede te kiezen. Nu, ik ben benieuwd op welk moment deze week u en ik in navolging van David bewust voor het tegenovergestelde zullen kiezen, dan waar je bonzende hart je toe probeert aan te zetten...

Maar nu even iets anders: ik noemde het wel een *verleiding* om deze hier zo kwetsbare Saul onschadelijk te maken..., maar die mannen rondom David zagen het juist als een *geschenk van God* dat David nu kon

afrekenen met Saul? Ze zagen het niet alleen als een uitgelezen kans, een lot uit de loterij, maar dus nog dieper: als leiding van God. Dit kon toch niet toevallig zijn? Hoe zit dat?

We stuiten hier op iets heel belangrijks als het om de leiding van de Heere God gaat in je leven. Dat God voor je zorgt, dat God je leven leidt..., dat valt niet altijd af te lezen aan de mooie of gunstige dingen die je mag ontvangen of mag meemaken. Gods leiding in je leven heeft ook te maken met – of misschien: heeft *nog wel meer* te maken met - heel andere dingen, bijvoorbeeld met verleidingen, lastige situaties, momenten waarop je heel sterk moet zijn. Hier bij David zien wij dat Gods weg met hem niet bestond uit gouden kansen, maar juist het tegenovergestelde: een grote verleiding, waartegen hij weerbaar had te zijn. Alles leek erop dat dit van God was... en dit was ook van God..., maar zo anders: dit moment vroeg van David juist om zich te beheersen en het oordeel aan God over te laten dan om het heft in eigen handen te nemen. 'Het is je van God gegeven, David!' Ja, dat klopt, maar niet als een prachtig geschenk – eindelijk rust - maar als een ontzettend moeilijk moment waarop David werd gevormd en beproeft.

Waar denkt u eigenlijk aan bij Gods zorg voor ons? Je kunt denken aan eten en drinken, je gezondheid, lieve mensen om je heen. Dank God daarvoor! Maar als de Bijbel spreekt over God-Die-met-ons-bezig-is en voor ons zorgt, dan gaat het ook vaak om heel andere dingen. Zoals als dat gedicht, misschien kent u het:

Ik vroeg om kracht... en God gaf mij moeilijkheden om mij sterk te maken

Ik vroeg om wijsheid... en God gaf me problemen om me te leren die op te lossen

Ik vroeg om voorspoed... en God gaf me hersens en spieren om mee te werken

Ik vroeg om moed... en God gaf me gevaren om te overwinnen

Ik vroeg om liefde... en God gaf me mensen met moeilijkheden om te helpen (...)

Ik kreeg niets waarom ik vroeg. Ik kreeg alles wat ik nodig had.

Ook dat is blijkbaar zorg van God!

Bij Gods zorg denken wij volgens mij vaak aan die tekst uit de Bergrede: 'wees niet bezorgd, want de hemelse Vader weet wat je nodig hebt!' Prachtig! Heerlijk, onbezorgd leven, onder de hoede van de hemelse Vader. Maar of het zo bedoeld is, betwijfel ik... Die zorg van de hemelse Vader staat wel in een bepaalde context. Jezus roept ons in Zijn Bergrede op om niet bezorgd te zijn, *omdat het in ons leven om iets anders gaat*: om Gods Koninkrijk en Zijn gerechtigheid. Zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid! Daar gaat het om! Richt je daar op! Zet je daarvoor in. En al die andere dingen van eten en drinken, kleding, 'wees daar niet zozeer mee bezig', zo zegt Jezus eigenlijk. 'Laat dat maar aan God over'. Gods zorg, dat bestaat niet alleen uit gouden kansen en dagelijkse geluksmomenten...

Maar David heeft dus de juiste keuze gemaakt. Hoe sterk van hem, prachtig! En wat krijgt hij als beloning? Nu: Saul gaat na een tijdje weer verder met David te achtervolgen. Ik vind dat wel heftig hoor, eigenlijk ook wel zuur... Ik had, als ik David was, graag wat bevestiging ontvangen: tegen alles in zo'n goede, dappere keuze gemaakt voor God..., nou dan zou God hem toch wel even een stukje zegen kunnen geven of niet? Maar David werd niet

bevestigd in zijn keuze. Zijn omstandigheden lieten niet zien dat hij de juiste keuze had gemaakt, integendeel: misschien hadden zijn manschappen hem er nog wel eens op aangesproken: 'als je nu naar ons had geluisterd, dan waren wij nu niet meer op de vlucht geweest...' En dan toch volhouden om de keuze voor God te maken... Dat je de juiste keuze maakt, dat je voor God en met God kiest, betekent dus niet altijd bevestiging-ontvangen. Het betekent soms: het uit blijven houden, tegen alle tegenstemmen in die je ervan proberen te overtuigen dat het eigenlijk niet verstandig, niet handig, niet wijs, niet voordelig was...

Kunt u zich er iets bij voorstellen om zoals David zo'n geloofskeuze te maken, om tegen alles in een keuze in geloof en vertrouwen te maken... ook als alles erop wijst dat je beter een ander keuze had kunnen maken en de nadelige gevolgen van je geloofskeuze je ook nog zullen achtervolgen misschien? ... Soms kunnen het medische keuzen zijn. Iedereen, zelfs de dokter, verklaart je voor gek dat je er niet voor kiest... en je brengt jezelf alleen maar in moeilijkheden... en toch kies je er niet voor een bepaalde behandeling, een vruchtbaarheidstechniek of zwangerschapsafbreking. Soms kunnen het keuzen in de relationele sfeer zijn, waar je hart van gaat bonken zoals bij David. Of de keuze voor die baan: een gouden kans: 'je bent gek als je niet...!' Of de keuze voor een huis, of bepaalde woonplaats, je krijgt zo'n sterk gevoel erbij... Wat belangrijk is: *meet de juistheid van je keuzen niet af aan het resultaat, of aan het gevoel dat het je geeft, wat het je aan goeds geeft..., maar aan Gods Koninkrijk.* Gods zorg – zo zien wij hier bij David - betekent namelijk niet dat het geluk je toelicht, dat je een rustig leven krijgt, dat je gewaardeerd en begrepen wordt, dat het even genieten is... *Gods zorg, dat betekent dat God je helpt en toerust om Zijn weg te gaan, de weg van Zijn Koninkrijk en dat je op die weg niets zal ontbreken wat je nodig hebt om die weg te gaan.* Maar die weg loopt vaak via onherbergzame woestijnen en donkere grotten.

Maar nog even tenslotte wat concreter: hoe weet je nu of iets van God is, of niet? Hoe wist David nu of zijn mannen gelijk hadden – een van God gegeven kans! - of dat hij toch echt een andere keuze moest maken...? Soms is het zo lastig...: is die jongen die met mij verkering wil nu een geschenk uit de hemel, of een grote verleiding? Is die prachtbaan, waarbij alles voor mij op zijn plek valt nu een grote zegen, of ontloop ik daarmee Gods weg met mijn leven? Mag ik nu van die medische behandeling gebruik maken, of kan ik dat als christen niet doen? Mag ik dankbaar zijn voor de kans om een wereldreis te maken, of is dit ook een van de wereldse verleidingen? Hoe weten wij of iets echt van God afkomstig is?

Het is natuurlijk niet handig van mij om aan het einde van de preek nog even zo'n grote vraag neer te leggen. Ik geef hem daarom ook maar mee als een stukje huiswerk voor u en mij. Maar in hoe David zijn keuze heeft gemaakt om de gezalfde van God niet met de vinger aan te raken en wat hij daarover vervolgens zegt, meen ik een aantal handvatten voor ons te zien:

David luisterde niet alleen naar zijn gevoel. Ik denk dat het gevoel op dat moment wel heel sterk voor hem zal zijn geweest, zijn hart bonsde in ieder geval en toch koos hij er lijnrecht tegenin. David luisterde niet alleen naar Zijn gevoel. En hij baseerde zijn keuze of dit van God was of niet ook niet op de mogelijke gevolgen die het zou

hebben. Davids keuze was geen berekening, maar pure gehoorzaamheid.

En David keek niet alleen naar het moment. David tilde deze situatie op een hoger plan: hij zag niet puur zijn kans om wraak te kunnen nemen, maar hij was gericht op Gods weg met Zijn volk. Gods bedoelingen met het koninkrijk Israël. David haakte aan bij de weg die God ging: God Die een koning had aangesteld. David moest niet God voor de voeten lopen, maar God volgen en dicht blijven bij Zijn bedoelingen.

Ik denk dat dit laatste voor ons belangrijk is, als je twijfelt of iets van God is of juist niet: blijf dicht bij Gods bedoelingen. Probeer alles in het licht te zien van Gods Koninkrijk:

Wat betekent dit moment, deze kans, deze gelegenheid die al dan niet door God gegeven is in het licht van Gods Koninkrijk?

Heeft het iets te maken met Gods Koninkrijk en Zijn gerechtigheid? Heeft het te maken met recht en gerechtigheid? En vrede en liefde en dienstbaarheid?

En kan je Jezus op deze weg volgen? Of ga je vooral je eigen weg?

Maak je de keuze in vertrouwen op God, of draai je vooral zelf hier aan de knoppen en staat je geloof wat tussen haakjes?

Is dat gevoel wat je een bepaalde richting op duwt zuiver, of komt je gevoel vooral voort uit ambities, of eer, of wraak, of vluchtgedrag, of...? Is je gevoel zuiver, instrument van de Geest, of welt het uit andere bronnen op?

Kan je God hiermee dienen, of dien je jezelf?

Ik ga dit allemaal niet meer concreet toepassen. Dat is het huiswerk voor deze week. Ik sluit af:

Gelukkig gaat Gods weg door zulke bizarre situaties heen, als waar de gezalfde David zich in bevond op de vlucht voor de gezalfde Saul. God was ook toen aanwezig!

Maar het komt in zulke situaties er wel op aan dat je niet zelf het recht in eigen hand neemt, niet zelf de macht wil nemen.

Christenen hebben de opdracht om net zoals David te kiezen in vertrouwen op God. Soms te kiezen tegen hun eigen gevoel in. Tegen alle tegenstemmen en mogelijke gevolgen in. Om de weg van Gods Koninkrijk te gaan. Om in situaties die zich aandienen te proberen te ontdekken of zij God kunnen dienen, of zichzelf daarmee dienen. Om Jezus zo te volgen, de grote Gezalfde van God.

David mocht al iets van deze Gezalfde, Jezus Christus laten zien in zijn leven. Ik hoop dat u en ik dat ook zullen doen in deze week.